

Teresa Lancholc

"Gościniec albo krótkie opisanie
Warszawy", Adam Jarzębski,
Warszawa 1974 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/1 (55), 229

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) JARZĘBSKI Adam: Gościniec albo krótkie opisanie Warszawy. Oprac. i wstęp W. Tomkiewicz. Warszawa 1974, PWN, ss. 270, nlb. 2, ilustr., zł 40,-

Naukowa edycja pierwszego "przewodnika" po Warszawie, napisanego wierszem przez muzyka nadwornego, a równocześnie "budowniczego królewskiego" i "mieszczanina Starej Warszawy". "Gościniec" wydany został po raz pierwszy w r. 1643. Obecna edycja jest trzecią z kolei. Wydawca we wstępie przedstawił biografię Jarzębskiego, ustalając niektóre nie znane dotąd lub mało znane fakty, oraz określił stosunki łączące go z dworem królewskim. Ukazał także wartości historyczne "Gościńca". W przypisach główny nacisk położono na możliwie dokładną lokalizację poszczególnych obiektów architektonicznych. Wydanie wzbogacone zostało obszernym materiałem ikonograficznym i kartograficznym oraz opatrzone indeksami: osobowym i topograficznym.

BP/55/41

T.L.

(II) KARPIŃSKI Wojciech: Henryk Kamiński: tradycja i utopia. "Twórczość" 1974 nr 9 s. 52-70.

Szkic poświęcony traktatowi historiozoficznemu Kamińskiego "Rosja i Europa. Polska. Wstęp do badań nad Rosją i Moskalami" (1857). Autor rozpatruje przedstawioną przez Kamińskiego koncepcję stosunków Polski z caratem na tle innych wersji rozwiązania sporu słowiańskiego (Gurowski, Rzewuski, Wielopolski), a analiza dotyczy przede wszystkim takich podstawowych w "Rosji i Europie" pojęć, jak polska tradycja narodowa, utożsamiona z potęgą ducha, i nieświadome siebie barbarzyństwo, reprezentujące potęgę fizyczną. Wokół nich Kamiński buduje możliwości rozwiązań politycznych w Europie, biorąc m.in. pod uwagę ewentualność sojuszu Rosji z Polską. Propozycje te są oparte, wg autora szkicu, na szantażu wobec Zachodu, który, egoistycznie nie podejmując sprawy wolności ludów, przyczyni się do postawienia Rosji na czele Słowiańszczyzny. W zakończeniu omówiono wypowiedzi krytyczne dotyczące dzieła Kamińskiego: anonimową z "Przeglądu Poznańskiego" i Z. Krasieńskiego.

BP/55/42

El.J.